Úřední věstník
Evropské unie

CS
Řada C

C/2025/3168

20.6.2025

Usnesení Evropského výboru regionů – Kompas konkurenceschopnosti pro EU

(C/2025/3168)

EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ (VR),

Hlavní sdělení

1. souhlasí se závěrem Evropské komise, že Evropa z důvodu **přetrvávajícího rozdílu v růstu produktivity** nedrží krok s dalšími velkými ekonomikami a že musí začít ihned jednat, aby si získala vedoucí postavení v oblasti zásadně důležitých technologií a byla díky tomu globálním lídrem, pokud jde o inovace, produktivitu a dekarbonizaci v klíčových technologických oborech, a znovu dosáhla konkurenceschopnosti a zajistila si prosperitu;

2. zdůrazňuje však, že konkurenceschopnost Evropy může být odolná a udržitelná pouze tehdy, pokud bude vycházet ze silného evropského sociálního modelu založeného na sociální soudržnosti, snižování nerovností a spravedlivém zdanění;

3. podporuje všechny **tři transformační požadavky** a **horizontální faktory**, které jsou uvedeny v kompasu a jsou nezbytné pro podporu konkurenceschopnosti;

4. zdůrazňuje, že by navrhované horizontální faktory neměly vést k centralizovanějšímu modelu správy, jenž by se zaměřoval výlučně na dialog mezi Komisí a vládami členských států na úkor orgánů na nižší než celostátní úrovni a účinné integrace územních hledisek;

5. odkazuje na **závazek předsedkyně von der Leyen ve strategických směrech**, podle nějž se regiony mají stát středobodem činnosti Komise, a proto navrhuje, aby **orgány EU, vlády členských států, místní a regionální orgány i soukromý sektor spolupracovaly na provádění kompasu a prosazovaly místně orientovaný přístup**;

6. požaduje, aby byly vytyčeny jasné **zásady, jak bude tato spolupráce mezi všemi úrovněmi správy** při provádění kompasu v příštích pěti letech probíhat, a navrhuje, aby bylo navázáno **nové partnerství** mezi Evropským výborem regionů a Komisí za účelem provádění tohoto kompasu, které by spočívalo:

— v provádění **systematických posuzování územního dopadu** klíčových iniciativ kompasu, které budou mít přímý dopad na obce a regiony v celé EU,

— ve využívání činnosti **sítě RegHub VR**, která poskytuje zpětnou vazbu o provádění právních předpisů EU v praxi, ke každoročním **dialogům příslušných komisařů o provádění**,

— v pořádání **každoroční politické diskuse o pokroku dosaženém v rámci kompasu** a o jeho dopadu na místní a regionální orgány, aby bylo možné zjistit, nakolik se zlepšila konkurenceschopnost,

— v zajištění toho, aby **nástroj pro koordinaci konkurenceschopnosti** zohledňoval rozmanitost (kapacity a slabé stránky) evropských území a rozdělení pravomocí v rámci členských států,

— v zajištění pohotového navázání na činnost **platformy Fit pro budoucnost (F4F)**. VR se zavazuje, že se bude aktivně podílet na budoucí činnosti platformy v oblasti účelnosti právních předpisů a zjednodušení, a požaduje, aby byly pracovní metody platformy F4F uplatňovány i v předlegislativní fázi, což by zajistilo, že přístup k této problematice bude v průběhu celého legislativního cyklu fakticky podložený, místně orientovaný a konzistentní;

— v zajištění toho, aby posuzování územního dopadu zohledňovalo realitu regionů, které čelí vážnému riziku vylidňování a stárnutí. Územní rozptýlenost, stárnutí a nízká hustota obyvatelstva spolu s nedostatkem kritického množství podniků brání účinnému provádění jednotných politik na podporu konkurenceschopnosti. Kompas by měl poskytnout ukazatele a nástroje, které by byly těmto regionům přizpůsobené, a s ohledem na jejich strukturální nedostatky, ale také jejich potenciál zajistit spravedlivou a účinnou integraci do evropské strategie;

7. poukazuje na to, že ke zvýšení růstu produktivity v celé EU nestačí **čistě odvětvové posouzení konkurenceschopnosti Evropy**;

8. konstatuje, že místní a regionální orgány hrají **klíčovou roli při zvyšování konkurenceschopnosti**, neboť provádějí strategickou agendu EU v praxi a prostřednictvím investic a zadávání veřejných zakázek účinně podporují inovační ekosystémy;

9. je přesvědčen, že konkurenceschopnost a územní, hospodářská, digitální a sociální soudržnost jsou vzájemně propojeny a představují základní prvky fungování a dalšího rozvoje **jednotného trhu**;

10. rozhodně podporuje provádění opatření zaměřených na řešení demografických problémů, aby bylo dosaženo cílů stanovených v kompasu;

11. vítá navrhovaný **nástroj pro koordinaci konkurenceschopnosti**, jenž má zlepšit koordinaci politik na úrovni EU a na úrovni členských států, avšak vyjadřuje politování nad tím, že v Kompasu konkurenceschopnosti existuje jen málo informací o tom, jak by měl tento nástroj fungovat, a zcela chybí informace o mechanismu pro úpravu politik EU, pokud tyto politiky konkurenceschopnost EU nezvýší. VR proto znovu vyzývá k tomu, aby byl tento nástroj přizpůsobený jednotlivým územím a vycházel ze zásad uvedených v tomto usnesení;

12. je znepokojen tím, že opatření stanovená pro **financování konkurenceschopnosti** mohou být výrazně nižší než částka 750–800 miliard EUR, kterou je podle Draghiho zprávy třeba ročně vydávat na dodatečné investice. Prioritou musí být zajištění širší a strategičtější mobilizace soukromého kapitálu. V rámci širší diskuse o financování dlouhodobého rozpočtu EU po roce 2027 by se mělo jednat také o možnosti vydávání dalších společných dluhopisů na financování společných investičních projektů;

13. konstatuje, že podniky uvádějí jako jednu z hlavních překážek růstu a investic vysokou regulační zátěž v EU. Vítá cíl Komise snížit náklady spojené s veškerou administrativní zátěží o 25 % pro všechny podniky a o 35 % pro malé a střední podniky a souhlasí s tvrzením uvedeným v kompasu, že obnovení konkurenceschopnosti Evropy vyžaduje, aby se při snižování byrokracie šlo mnohem dále než dosud. Zdůrazňuje, že pro zvýšení konkurenceschopnosti EU a zároveň pro **zachování jejích hospodářských, sociálních a environmentálních norem, zajištění regulační stability a dodržování zásad pro zlepšování právní úpravy** je zásadní vyvíjet účinné úsilí zaměřené na **zjednodušení a snížení administrativní zátěže**;

14. připojuje se k výzvě Draghiho zprávy, že před přijetím nové legislativy by Komise měla na počátku každého funkčního období provést systematické posouzení a zátěžový test všech existujících právních předpisů EU. Následovat by měla kodifikace a konsolidace právních předpisů EU po politických oblastech včetně zjednodušení a odstranění překryvů a rozporů v celém legislativním řetězci s cílem zvýšit soudržnost a konkurenceschopnost právních předpisů;

Odstranění rozdílů v oblasti inovací

15. zdůrazňuje, že **výzkum a inovace** jsou základem konkurenceschopného růstu v Evropě, a s odkazem na článek 182 SFEU se vyslovuje pro to, aby veškerá opatření v této oblasti byla i v budoucnu integrována do samostatného rámcového programu. Tak by byl pokryt celý výzkumný a inovační řetězec, od základního výzkumu až po výrobek, a byla by zajištěna budoucí konkurenceschopnost Evropy;

16. zdůrazňuje, že je třeba zvýšit úsilí o rozvoj místně orientovaných inovačních ekosystémů, aby se zcela vyrovnal vývoj inovací a odstranily se rozdíly v oblasti inovací jak v rámci Evropy, tak mezi EU a USA a Čínou;

17. poukazuje na to, že je třeba urychleně zvrátit trend, kdy Evropu opouští stále více inovativních startupů a scaleupů. Vyzývá Komisi, aby pokročila v realizaci dobrovolného **28. režimu pro inovativní podniky** a analyzovala jeho potenciální územní dopad. Zdůrazňuje, že je nutné, aby se z dlouhodobého rozpočtu investovalo do inteligentních přeshraničních programů, jejichž cílem je podpořit meziregionální hodnotové řetězce a posílit regionální inovační ekosystémy;

18. zdůrazňuje, že pro zvýšení konkurenceschopnosti je nezbytné propojit excelenci v oblasti výzkumu a inovací s výrobními dovednostmi a možnostmi. Je tedy třeba podporovat a usnadňovat činnosti v oblasti špičkových technologií různé úrovně technologické připravenosti, a to od základního výzkumu až po uvedení na trh a následně až po průmyslové využití, s cílem posílit odolnost;

19. podporuje **uznávání** rozvoje **dovedností**, jejich prohlubování, změny kvalifikace a celoživotní učení, které tvoří pilíře konkurenceschopnosti EU, neboť hospodářská budoucnost EU závisí na udržení vysoce kvalifikované, přizpůsobivé a inovativní pracovní síly. V této souvislosti zdůrazňuje klíčovou úlohu místních a regionálních orgánů při slaďování rozvoje dovedností s potřebami ekonomiky. Upozorňuje na to, že k začleňování na trh práce je rovněž nutné omezit strukturální překážky, zejména pro ženy, a zajistit spravedlivé pracovní podmínky, jež jsou zakotveny v evropském pilíři sociálních práv;

20. s politováním konstatuje, že sdělení jasně neodkazuje na Zelenou dohodu pro Evropu, neboť závazky přijaté v tomto rámci jsou zásadně důležité pro konkurenceschopnost EU, jelikož veřejným orgánům, soukromým podnikům i občanům umožňují dlouhodobé plánování;

Společný plán pro dekarbonizaci a konkurenceschopnost

21. souhlasí s tím, že přechod na dekarbonizované hospodářství by měl přispět k evropské konkurenceschopnosti, zdůrazňuje však, že k dosažení spravedlivé ekologické a digitální transformace jako zásadní součásti reformované politiky soudržnosti je zapotřebí další podpora;

22. varuje, že **stupňující se dopady změny klimatu** představují vážnou hrozbu pro sociální jistoty a konkurenceschopnost EU. Zdůrazňuje, že hospodářský růst musí provázet snižování emisí skleníkových plynů, a poukazuje na to, že by se **model mise „Klimaticky neutrální a inteligentní města" mohl stát pilířem politiky EU v oblasti konkurenceschopnosti** (s odhadovanými investicemi ve výši 650 miliard EUR, které představují obrovský inovační potenciál a umožní podnikatelské příležitosti v klíčových odvětvích);

23. zdůrazňuje, že neméně zásadním rozměrem strategie konkurenceschopnosti EU je přizpůsobování se změně klimatu, a žádá větší podporu určenou místním a regionálním orgánům a průmyslu za účelem vypracování strategií odolnosti vůči změně klimatu včetně zlepšení infrastruktury. Pokládá za důležité zapracovat adaptační opatření do hospodářské a průmyslové politiky v zájmu zachování dlouhodobé konkurenceschopnosti a sociální stability;

24. vítá, že byla zveřejněna **Dohoda o čistém průmyslu**, jež má řešit přetrvávající problémy průmyslových odvětví, která usilují o dekarbonizaci, avšak zdůrazňuje, že pro zajištění účinného provádění průmyslové politiky je zapotřebí zohlednit silný územní rozměr a poskytnout další podporu regionům s energeticky náročnými průmyslovými odvětvími;

25. vítá záměr Komise předložit v roce 2025 plán investic do udržitelné dopravy a další související iniciativy, zejména plán vybudování ambiciózní evropské vysokorychlostní železniční sítě. Souhlasí s cílem Komise urychlit dekarbonizaci celého odvětví dopravy ekonomicky nejefektivnější cestou a pokládá za nutné přistupovat k tomuto zadání se zřetelem k územnímu hledisku tak, aby bylo možno maximálně podpořit dopravní propojení a přístup;

26. vítá **Akční plán pro cenově dostupnou energii** a příští související iniciativy zaměřené na snížení nákladů na energii pro občany, podniky a průmysl a vyzývá k vytvoření skutečné evropské energetické unie s plně integrovaným a dobře propojeným trhem v celé EU, jehož základem bude dobře fungující systém správy. Zdůrazňuje, že je třeba podpořit místní výrobu energie a více zapojit do transformace energetiky soukromý sektor;

27. poukazuje na to, že je důležité zajistit odolnost jednotného trhu, který je i nadále pod tlakem jak ze zemí mimo EU, tak v rámci EU, protože členské státy prosazují krátkodobé individuální zájmy pomocí jednostranných opatření, jako jsou neodůvodněné překážky přeshraničního obchodu a státní dotace pro vnitrostátní průmysl. Pro MSP je navíc obtížné vyhovět nejrůznějším předpisům platným v členských státech, zejména co se týče norem udržitelnosti. Tato nedostatečná harmonizace zvyšuje náklady na dodržování předpisů a komplikuje přeshraniční podnikání a jako taková je překážkou, kterou je nutno řešit;

28. zdůrazňuje, že konkurenceschopnost a růst Evropy jsou založeny na otevřené ekonomice integrované do globálních hodnotových řetězců. Evropa musí hájit hodnoty volného obchodu a multilateralismu. Proto je důležité, aby diverzifikovala vývoz i mimo USA a Čínu a posílila dohody o volném obchodu;

29. stejně tak považuje za nezbytné, aby Kompas konkurenceschopnosti zahrnoval praktické a finanční podpůrné mechanismy pro malé podniky v tradičních odvětvích, jako je cestovní ruch nebo zemědělství, tak aby ekologický a digitální přechod nebyl vnímán jako další zátěž, ale jako dostupná příležitost. Součástí plánované regulace musí být místní školení, podpora spolupráce mezi podniky a sdílená digitalizace;

30. poukazuje na to, že z hlediska konkurenceschopnosti EU by měl být strategickou nutností **přechod na oběhové hospodářství**, přičemž je třeba zároveň zvýšit autonomii a odolnost EU. Vyzývá k podstatnému navýšení podpory, kterou EU poskytuje městům a regionům při vývoji a zavádění systémových oběhových řešení, zejména prostřednictvím veřejných zakázek;

Snížení závislosti a zvýšení bezpečnosti

31. poukazuje na to, že EU musí bez váhání využít ochranné nástroje, jako jsou **nástroje na ochranu obchodu** a **nařízení o zahraničních subvencích**, aby zajistila, že podniky v EU nebudou poškozovány nekalou konkurencí ze strany zahraničních společností. V této souvislosti je rovněž důležité zdůraznit, že je naléhavě nutné přijmout **balíček opatření týkajících se reformy celní oblasti**;

32. upozorňuje na to, že v zájmu konkurenceschopnost EU je zásadní zajistit **spolehlivé a diverzifikované dodávky surovin**, zejména pak těch, jež jsou považovány za kriticky důležité a strategické, neboť představují rozhodující vstupy pro energetiku, potravinářství, stavebnictví a průmysl. Vyzdvihuje význam Evropské aliance pro suroviny a vítá zejména skutečnost, že je přístupná i regionům;

33. domnívá se, že je nutné prioritně posílit evropskou bezpečnost a odolnost, a zdůrazňuje, že by investice do obranných technologií a technologií dvojího užití měly rovněž přispívat ke konkurenceschopnosti a regionálnímu rozvoji;

34. trvá na tom, aby Komise (i s ohledem na zvýšenou potřebu **investic do** bezpečnosti a **obrany**) posílila **politiku pro oblast vesmíru** a výrazně navýšila investice do družicového systému Galileo a umožnila i jeho vojenské využití. Doporučuje, aby se družicová data využívala rovněž ke sledování rizik pro životní prostředí a k zabraňování výskytu klimatických katastrof;

35. poukazuje na to, že vysoký význam pro zajištění konkurenceschopnosti a technologické suverenity EU mají **vyspělé technologie, jako jsou klíčová odvětví polovodičů, biotechnologie a umělé inteligence**. Zdůrazňuje, že místní a regionální orgány jsou zásadně důležitými subjekty při šíření umělé inteligence v soukromém i veřejném sektoru a mají vhodné možnosti k tomu, aby prostřednictvím přímé komunikace s veřejností a větší transparentnosti šířily důvěru v řešení, jež umělá inteligence přináší.

V Bruselu dne 3. dubna 2025.

předsedkyně
Evropského výboru regionů
Kata TÜTTŐ